

Kokousmuistio

7.4.2022

VN/16699/2021

VN/16699/2021-VM-21

Valtionavustustoiminnan kehittämis- ja digitalisointihanke

Kuntajaoston kokous 4/2022

Aika	keskiviikko 6.4.2022 klo 9.00-12.00	
Paikka	TEAMS	
Läsnä	Jani Heikkinen VM Suvi Savolainen VM, poissa Sami Salonen OKM Jussi Lind STM, poissa Tero Tyni VM, poissa Jaana Walldén VM Laura Saijonmaa YM Päivi Väisänen-Haapanen Suomen kuntaliitto Matti Mäkelä Turun kaupunki, paikalla 9.16- 11.50 Mika Itänen Seinäjoen kaupunki, paikalla 10.22 alkaen Janne Airaksinen Lapinlahden kunta, paikalla 10.55 asti Riitta Pitkänen Pohjois-Pohjanmaan liitto, poissa Susanna Lammassaari Lapin aluehallintovirasto Ulla Suomela VM	puheenjohtaja varapuheenjohtaja
	Lea Rautanen-Muhli, STM, paikalla 10.25-10.53	sihteeri asiantuntija

1 Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 09.00.

2 Ilmoitusasiat

Todettiin tiedossa olevat poissaolot ja sijaiset

3 Kokouksen esityslista

Hyväksyttiin 30.3.2022 päivätty esityslista kokouksen työjärjestykseksi. Hyvinvointialueita koskevat tarkastelu siirrettiin käsiteltäväksi klo 10.30 alkaen.

4 Edellisen kokouksen muistio

Hyväksyttiin edellisen kokouksen (16.3.2022, 3/2022) kokousmuistio.

5 Jaoston tilannekatsaus ja työn eteneminen

Todettiin tiedoksi jaoston tilanneraportti. Kuntajaoston loppuraportin luonnos on valmistunut ja ollut kommentoilla jaoston jäsenillä. Myös selvitys tietovarantoihin liittyvistä erityiskysymyksistä ja yhteenveto investointiavustuksista on valmistunut. 5.4. pidetyssä investointinyrkin kokouksessa käsiteltiin valvontaan liittyviä kysymyksiä. Yhteenvetoa täydennetään vielä tällä osuudella.

Kuntajaoston loppuraporttiin työstetään vielä hyvinvointialueita koskeva luku. Loppuraportti toimitetaan kommentointikierrokselle jaoston jäsenille 8.4. Kommentointiaika päättyy 22.4.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
 Valtiovarainministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Puhelin
Telefon
Telephone
Faksi
Fax
Fax
s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

 PL 28
 00023 Valtioneuvosto

 Snellmaninkatu 1 A
 Helsinki

 29 516 001
 35 829 516 001

valtiovainministerio@vm.fi

Loppuraportin tulokset esitellään ministerille ja valtiosihteerille ennen lausuntokierrosta. Lausuntopalveluun liittyvät tekstit ovat käännettävinä. Lausuntokierros alkaa viikolla 17 ja päättyy viikolla 19. Lausuntokooste ja loppuraportti käsitellään viimeisessä kuntajaoston kokouksessa.

6 Hyvinvointialueet ja kunnat

STM:n asiantuntija esitteli ministeriön valtionavustustoimintaan sekä hyvinvointialueiden ja kuntien valtionavustuksiin liittyvää pohdintaa. Keskustelua avustustoiminnasta käydään vielä ministeriön sisällä. Ministeriöllä on erilaisia avustuksia; hallitusohjelmaan liittyviä, hallituskauden ylittäviä, toistuvaisluonteisia avustuksia, ajankohtaiseen tilanteeseen liittyviä avustuksia ja muita avustuksia. Avustuksia myönnettiin 1,2 mrd. vuonna 2021 (ei sis. STEA:n ja ESR:n avustuksia). Summaa kasvatti covid-avustukset sekä soteuudistuksen muutostuki. Hallitusohjelmiin liittyviä avustuksia on toteutettu eri mallilla eri hallituskausina. On tunnistettu, että jatkossa avustuksia myönnetään sekä hyvinvointialueille että kunnille. Tarpeita on myös näiden toimijoiden yhteishankkeille. Keskustelua tarvitaan myös valtionavustustoiminnan roolista ohjauksen välineenä. Haasteena on ollut kehittämistoiminnan lyhytjänteisyys ja toiminnan juurruttaminen. STM on käyttöönottoyhtymässä kolme ja ministeriön kanssa käynnistetään käyttöönottoon liittyvät keskustelut tämän kevään aikana.

7 Valtionavustusten tietovarantoihin liittyvät erityispiirteet

Käsiteltiin selvitystä kuntiin liittyvistä erityiskysymyksistä, jotka on otettava huomioon valtionavustusten tietovarantoa määriteltäessä ja lisättäessä läpinäkyvyyttä sekä toimintaa ja taloutta koskevien tietojen hyödyntämistä. Erityiskysymykset liittyvät kuntatoimijoiden tunnistamiseen, avustusten kohdentumiseen kunnan palveluihin ja avustuslajeihin. Toimintaa ja taloutta koskevia kysymyksiä on käsitelty kuntajaoston loppuraportissa kohdassa heikossa taloudellisessa asemassa olevat kunnat.

Hyväksyttiin laadittu selvitys. Selvitys lisätään loppuraporttiin omaksi luvuksi. Havainnot tulisi ottaa huomioon tietovarannon tietomallin määrittelyssä. Avustuslaji muu erityisavustus tulisi rajata ja määritellä hyvin.

8 Investointiavustusten yhteenveto

Esiteltiin investointiavustusten yhteenveto ja sen johtopäätökset. Yhteenveto viedään omaksi liitteeksi loppuraporttiin. Investointiavustuksiin liittyvät kehittämissuositukset viedään osaksi lukua 2. ja 3. Yhteenvetoa täydennetään valvontaan liittyvillä ehdotuksilla. Investointiryhmän jäsenet kommentoivat vielä laadittua yhteenvetoa.

9 Kuntajaoston loppuraportin luonnos

Käsiteltiin kuntajaoston loppuraporttiluonnosta ja siihen tulleita kommentteja. Johdantolukua täydennetään investointiavustuksiin liittyvällä tekstillä. Johdanto on pidetty lyhyenä ja tarkemmin taustoja on avattu väliraportissa. Tavoitteista käytetään yhteneväistä ilmaisua joko tavoite tai tavoitteet.

Lukuun 2.1 Ohjauksen ja rahoituksen periaatteiden selkeyttäminen tulleet kommentit hyväksyttiin. Luku 2.2 Hyvinvointialueiden ja kuntien tehtävien muutosten vaikutusten huomiointi kirjoitetaan STM:n esityksen ja kuntajaoston väliraportin pohjalta. Lukua 2.3 Heikossa taloudellisessa asemassa olevat kunnat tarkennetaan koskemaan investointiavustuksia. Lisäksi tarkennetaan valtiovarainministeriön roolia kriteereiden laadintaa koskien. Lukua 2.4. Vuosikello tarkennetaan tulleet kommentit huomioiden. Syksy on kunnille haasteellista haku-aikaa budjettikiireiden vuoksi. Todettiin, että raportointien koostamisessa pitää pystyä hyödyntämään verkkopalveluita. Lukua 2.5. Laaja-alainen ymmärrys, tieto ja kuuleminen täydennetään vielä tiedolla johtamisen näkökulmasta. Ilmiölähtöistä ja verkostomaista toimintaa sovelletaan yksittäistä hakua laajempaan kokonaisuuteen. Hakuilmoitusten tulee olla väljiä, jotta kuntien erilaiset lähtökohdat voidaan huomioida.

Pienten toimijoiden avustamiseen liittyvää lukua 2.6. pidetään tärkeänä. Kommentit päätettiin huomioida raportissa. Aikataulutus sekä resursointi uuden toimintamallin mukaisesti herättää huolta. Toisaalta uusi toimintamalli edellyttää työn rytmitystä uudella tavalla sekä tiedon ja automatiikan hyödyntämistä. Verkostoja koskevaa lukua 2.7. täsmennetään mahdollisuuksien mukaan, huomioiden verkostojen erilainen luonne suhteessa työryhmiin. Lukua 2.8. Avustustoiminnan roolit ja prosessit tarkennetaan vielä niin, että ministeriö toimii myös myöntäjänä. Neuvottelukuntia tai muita

vastaavia toimielimiä ei ole kaikkien avustusten ja myöntäjien osalta käytössä. Myös rooleihin liittyen huolta herättää avustustoiminnan suunnitteluun tarvittava aika ja resurssit.

Luvussa 2.9. Yhtenäisyys ja läpinäkyvyys olevaa tarkennetaan avustusehtoihin liittyvää kirjausta. Käytiin keskustelua avustusehtojen julkaisemiseen liittyen ja painotettiin hakuilmoituksiin ja avustusehtoihin liittyviä juridisia näkökulmia sekä hyvän hallinnon periaatteita. Arvioinnin ja mittauksen periaatteita koskeva luku 2.10. voi tuntua joistain hakijoista abstraktilta. Hakijoiden ja hankkeiden toteuttajien välillä on suuria kokemus-, kypsyys- ja resurssieroja. Tästä syystä tulisi esimerkiksi koulutukseen ja vertaisoppimiseen kiinnittää erityistä huomiota. Lisätään tarve tehdä tutkimusta monimutkaisempia avustuskohteita arvioitaessa. Luvussa 2.11. Tulosten käytäntöön vienti pitää huomioida myös muualla kuin valtionapuviranomaisella tiedossa olevat kehittämishankkeet ja niiden tulokset. Lukuun lisätään vertaisoppimiseen ja koulutukseen liittyvät näkökulmat. Rakenne luvuissa 2.10 ja 2.11 on erilainen, koska kuntajaoston tehtävänä oli laatia arviointiin ja tulosten käytäntöön vientiin liittyvät periaatteet.

Loppuraporttiin kirjoitetaan vielä tietovarantoja koskeva luku 3 sekä luku 4 Johtopäätökset ja investointiavustuksia koskevat ehdotukset osaksi lukuja 2.1-2.11. Kommentteille tulevaa loppuraportin luonnosta saa jakaa omassa organisaatiossa ja siihen voi pyytää kommentteja määräaikaa mennessä myös muilta asiantuntijoilta.

10 VA hankkeen tilanne

Hallituksen esitys valtionavustuslain muutoksesta lähtenee eduskuntaa viikolla 16. Toiminnan suunnitteluun liittyvät työkalut on julkaistu valtionavustushankkeen verkkosivuilla <https://vm.fi/toiminnan-suunnittelun-tyovalineet>. Verkkopalveluihin liittyen järjestetään demotilaisuuksia, joihin liittyviä kutsut välitetään kuntajaoston jäsenille.

11 Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

12 Seuraava kokous

Kuntajaoston seuraava kokous pidetään 24.5.2022 9-11 TEAMS. Seuraavan kokouksen esityslistalla: loppuraportista saatu lausuntopalaute ja loppuraportti.

13 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen 12.00.

Pöytäkirjan vakuudeksi,

Ulla Suomela, erityisasiantuntija, kuntajaoston sihteeri

Liitteet -

Jakelu Kuntajaoston jäsenet

Tiedoksi Ohjausryhmä
Hankeikkuna